

Přednášející: Jan Petržela

PREVENCE NEÚMYSLNÉHO DOPINGU

Doping a plavání

- [ADVČR statistiky](#) (1993-2022): 2021 testů, 9 pozitivních → 0,45 % pozitivních
- Specifika: síla, dynamika, vytrvalost, technika, regenerace, časová náročnost tréninku
- World Aquatics (FINA) signatářem WADA kodexu, na české plavce*plavkyně dopadají předpisy ČSPS (Směrnice ADV ČR) + předpisy FINA (Kodex)
- Dopingové případy v plavání: Sun Yang (CHN, 2014, 2018), Yulia Efimova (RUS, 2013, 2016)
- Česko: Jan Šefl (2017)

Obsah

- 1 Co je to doping?
- 2 Prevence neúmyslného dopingů – léky, výživové doplňky
- 3 Terapeutická výjimka (TUE)
- 4 Postih za doping
- 5 Současný stav boje proti dopingů

CO JE TO DOPING?

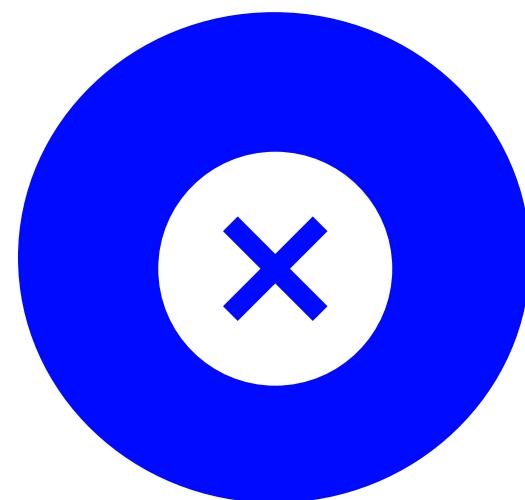
11 porušení antidopingových pravidel

PŘÍTOMNOST

UŽITÍ

VYHÝBÁNÍ SE

**PORUŠENÍ POVINNOSTI
INFORMOVAT O MÍSTĚ
POBYTU**

PODVÁDĚNÍ

DRŽENÍ

OBCHODOVÁNÍ

**PODÁNÍ
SPORTOVCI**

SPOLUÚČAST

**ZAKÁZANÉ
SPOLČOVÁNÍ**

**ODRÁZENÍ
NEBO
OPLÁCENÍ**

Co je doping

Dle Světového antidopingového Kodexu:

porušení jednoho nebo více antidopingových pravidel

V Kodexu uvedeno 11 porušení antidopingových pravidel (ADRV). Všechny tyto platí pro sportovce a ADRV 2.5 – 2.11. i pro podpůrný personál sportovce (ASP).

1) **Přítomnost Zakázané látky** nebo jejích *Metabolitů* nebo *Markerů* **ve Vzorku Sportovce**

- Povinností každého sportovce zajistit, aby žádná zakázaná látka nevnikla do jeho těla
- Pravidlo striktní odpovědnosti = není nutné, aby Sportovci byl prokazován úmysl, Zavinění, Nedbalost či vědomé Použití.

2) **Použití** nebo Pokus o Použití **Zakázané látky** nebo **Zakázané metody Sportovcem**

Co je doping

- 3) Vyhýbání se, odmítnutí nebo nedostavení se k odběru Vzorku ze strany Sportovce
- 4) Porušení povinnosti informovat o místě pobytu
- 5) **Podvádění** nebo Pokus o Podvádění **v průběhu** kterékoli části **Dopingové kontroly** ze strany Sportovce či jiné Osoby
- 6) **Držení Zakázané látky nebo Zakázané metody** Sportovcem či Doprovodným personálem Sportovce
- 7) **Obchodování** nebo Pokus o Obchodování s jakoukoli Zakázanou látkou nebo Zakázanou metodou Sportovcem či jinou Osobou

Co je doping

8) **Podání** nebo Pokus o Podání jakékoli **Zakázané látky** nebo Zakázané metody **Sportovci** (...)

9) **Spoluúčast** nebo Pokus o spoluúčast Sportovcem nebo jinou Osobou

10) **Zakázané spolčování Sportovcem** nebo jinou Osobou

11) Jednání **Sportovce** nebo jiné **Osoby** s cílem **odradit od nahlášení nebo se mstít za nahlášení** orgánům

PREVENCE NEÚMYSLNÉHO DOPINGU

OVĚŘOVÁNÍ BEZPEČNOSTI LÉKŮ Z POHLEDU SPORTOVCE

Stahuj Čistý Sport

Aplikace Čistý sport ke stažení zdarma

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

Onemocnění – zakázané léky

Doporučení k minimalizaci rizika neúmyslného dopingu užitím zakázané látky v léku

1) **Informovat svého lékaře** (léky na předpis) nebo lékárníka, že jsem sportovec, který může jít na DK

- Lékař/lékárník může zvolit alternativní lék, který neobsahuje zakázanou látku

2) **Zkontrolovat si v aplikaci nebo na [seznamu léčivých přípravků s označením pro doping](#)** zda není lék zakázaný

- pozor na léčiva v zahraničí (jiné názvy/složení)

3) **Zkontrolovat si**, zda lék neobsahuje látku uvedenou na [Seznamu zakázaných látek](#) – u dlouhodobě užívaných léků vždy v období říjen-prosinec zkontrolovat, zda se něco na příští rok nemění

Onemocnění – zakázané léky

- 4) V případě pochybností **zaslat dotaz** na leky@antidoping.cz
– reakční doba do 48 hod.
- 5) Pokud není alternativa a je lék nutné užívat, **požádat** o [TUE](#)
(diabetes, srdce)

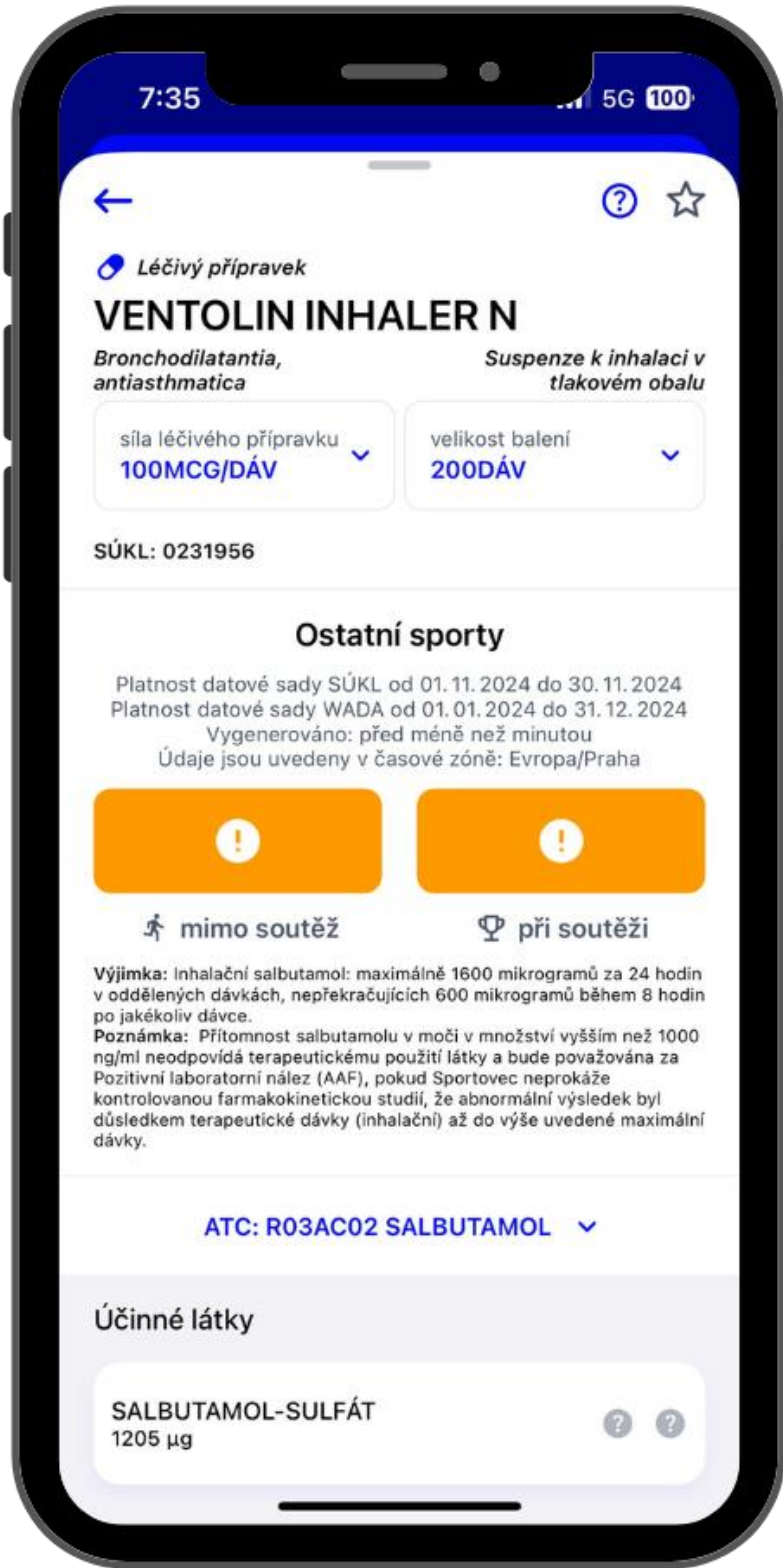
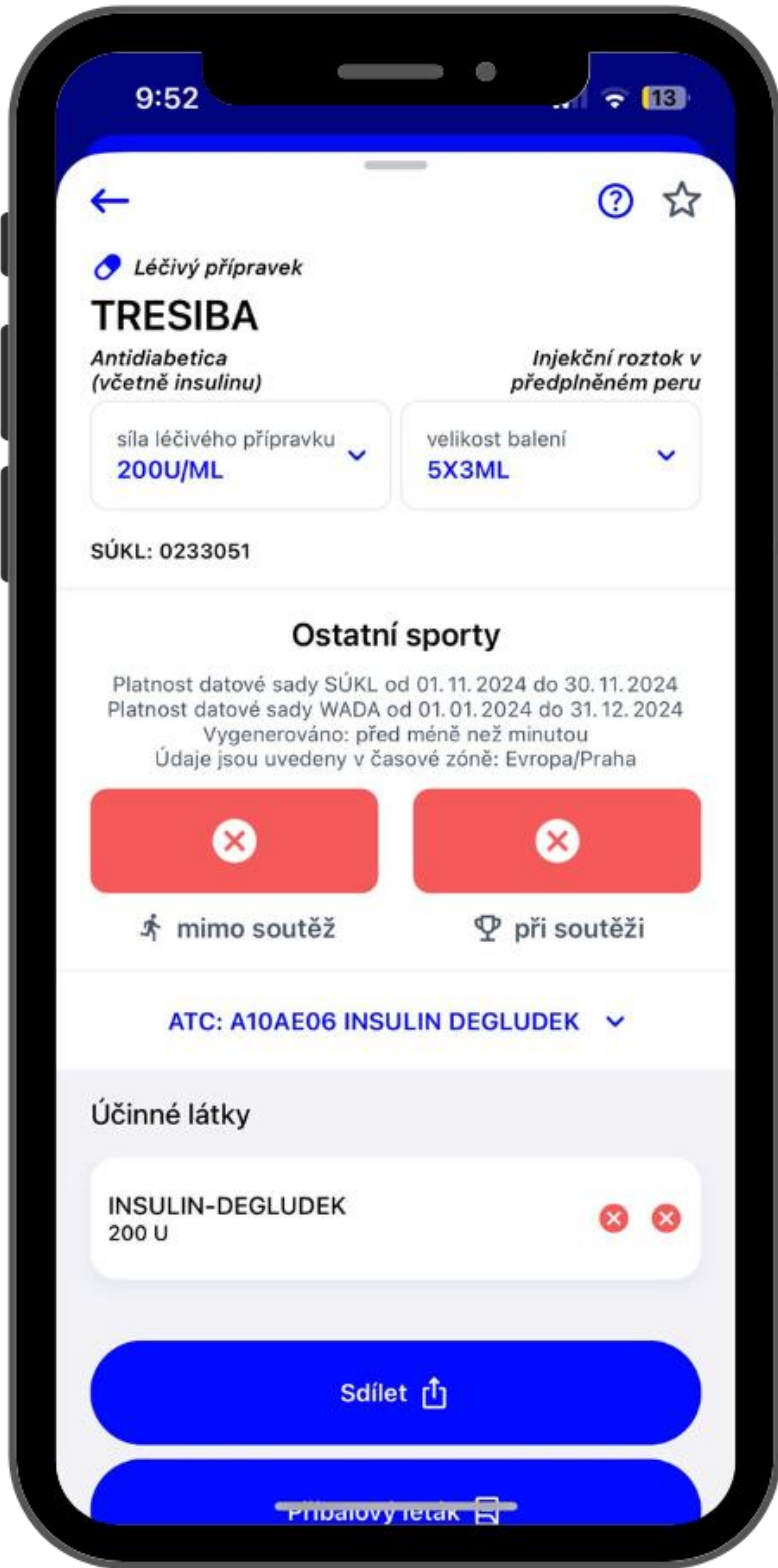
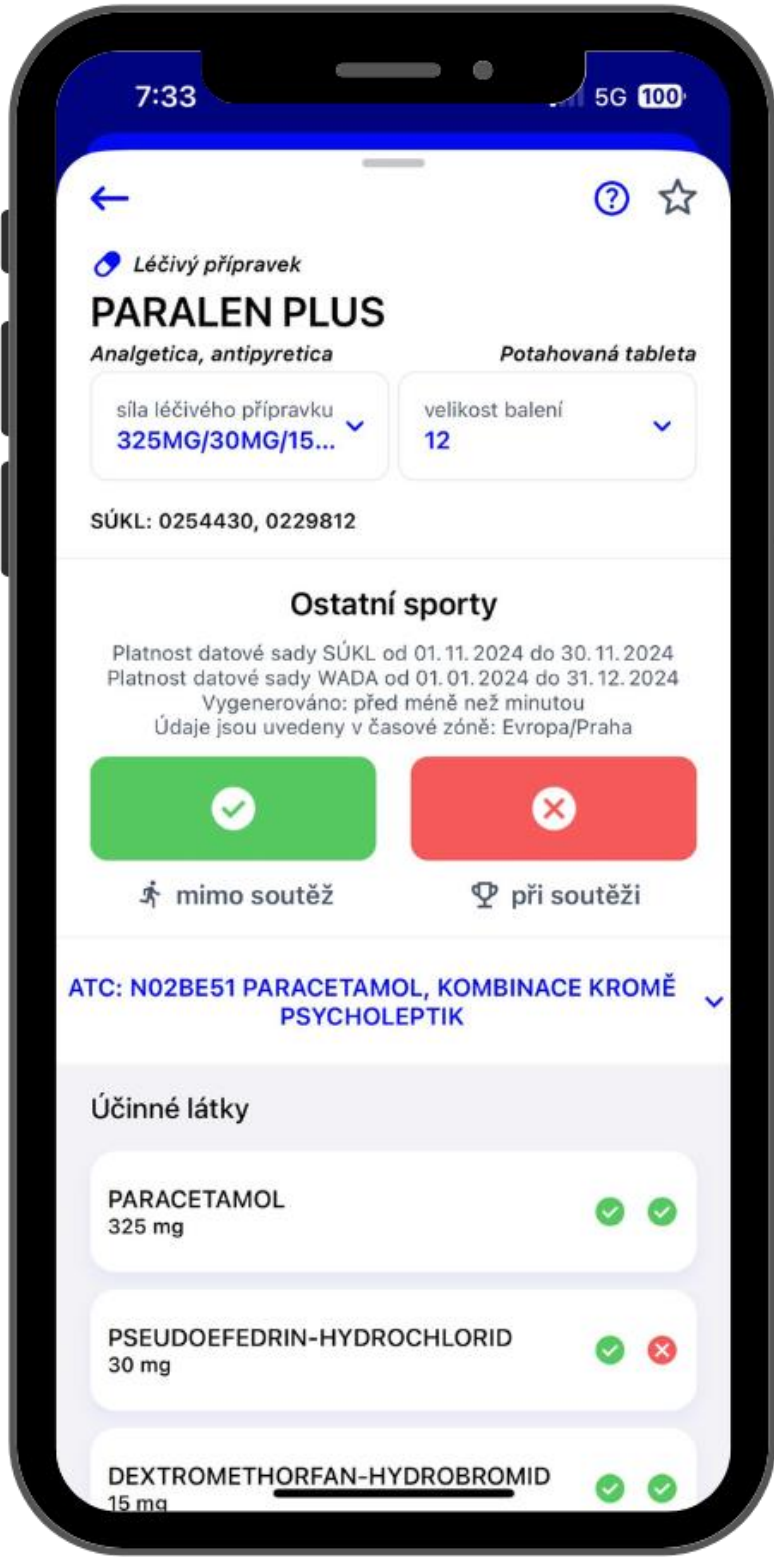
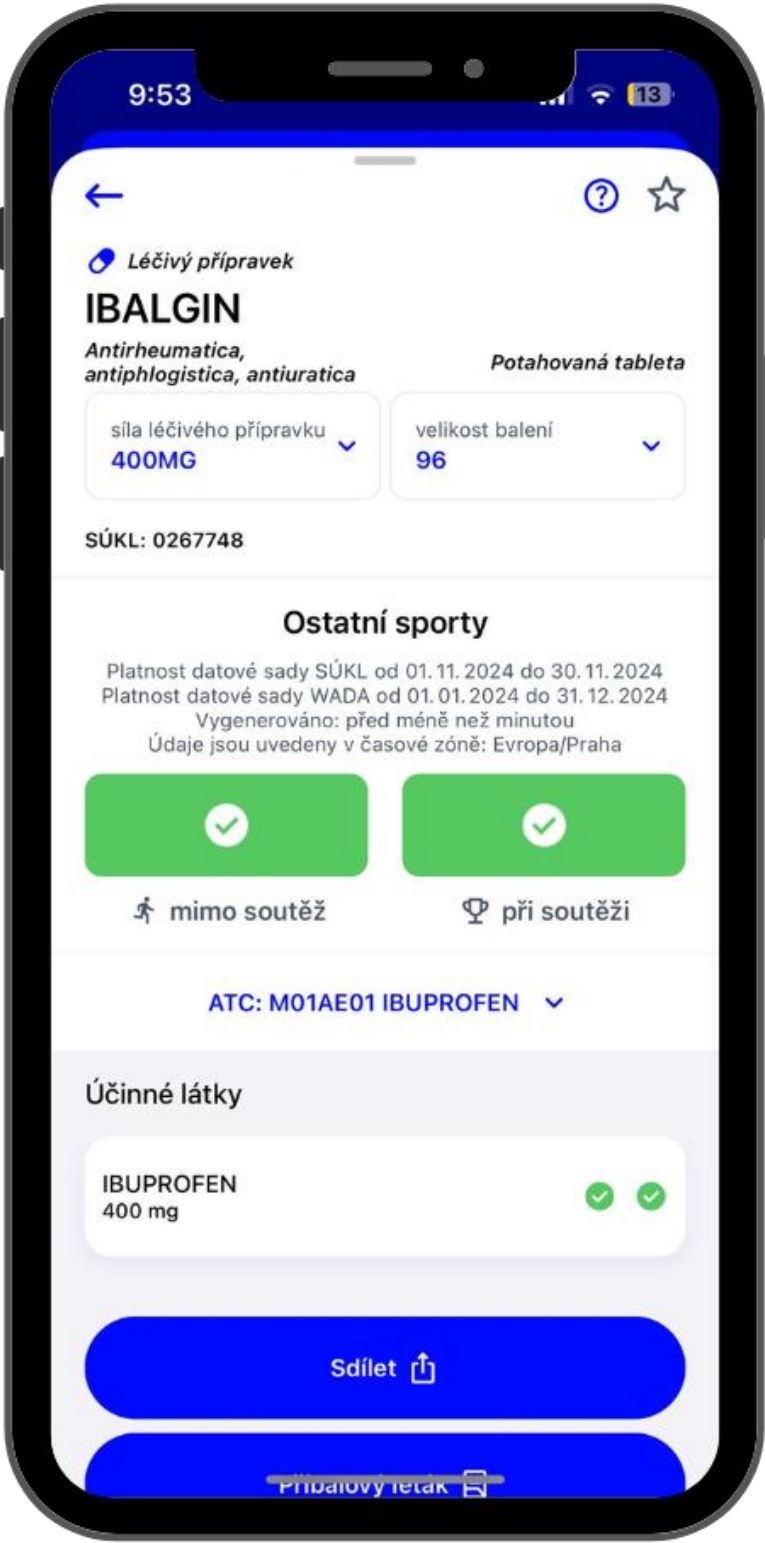

Aplikace Čistý Sport

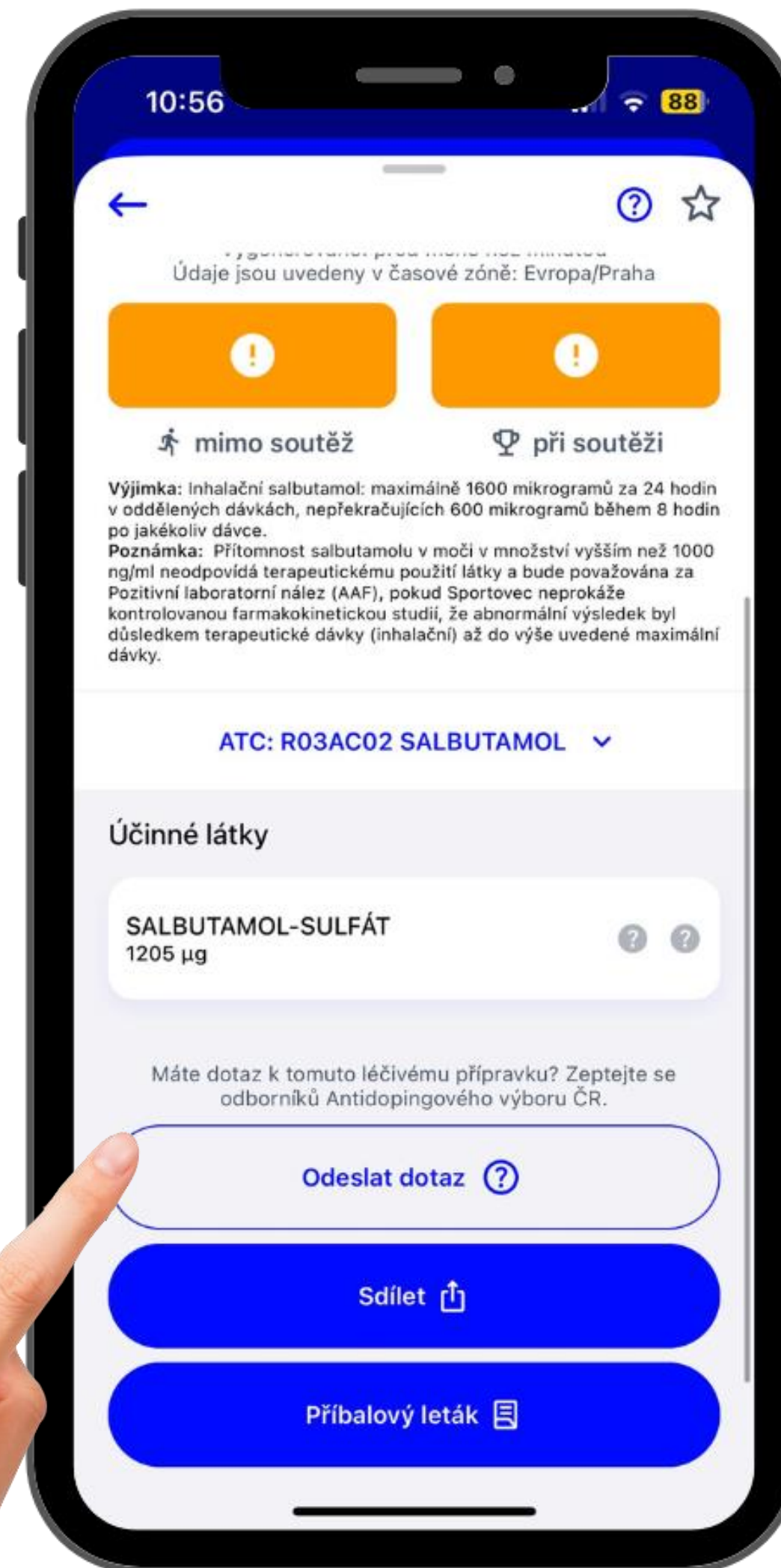
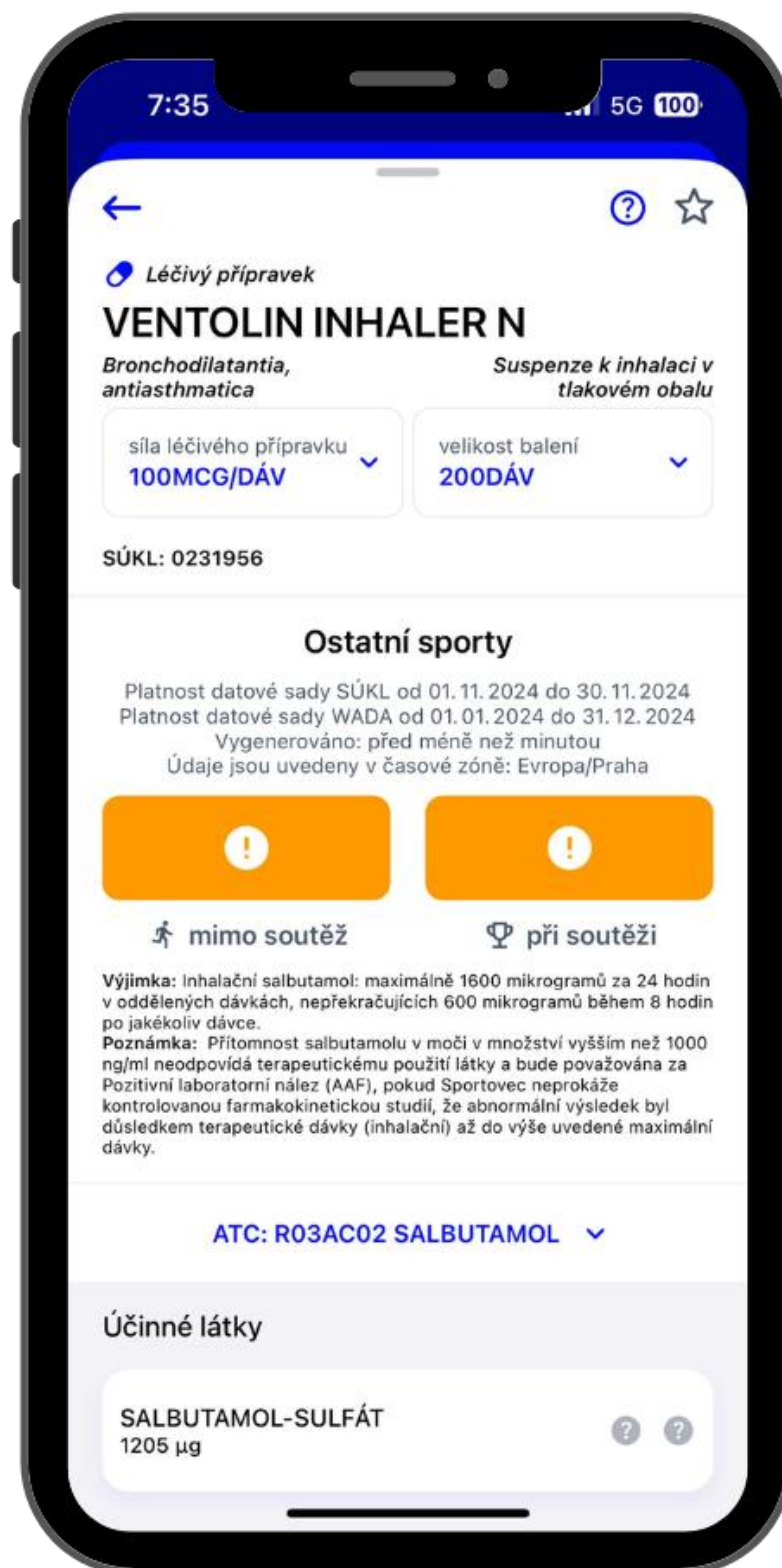
- Od dubna 2024
- Spolupráce se Státním Ústavem pro kontrolu léčiv (SÚKL)
- **Všechny léčivé přípravky (LP) registrované v ČR**
- Aplikace vyhodnocuje, zda jsou LP povolené, nepovolené, či podmíněné
- Aplikace **nevyhodnocuje doplňky stravy**, jelikož doplňky stravy nejsou regulované!!
- Aplikace prochází neustálou aktualizací!

Povolené, zakázané nebo podmíněné

Podmíněno? → Odeslat dotaz

DOPLŇKY STRAVY A JEJICH RIZIKA

Doplňky stravy a jejich rizika

Jsou jednou z hlavních příčin neúmyslného dopingu

DOPLŇKY = vyráběné produkty (pilulky, kapsle, prášky, gely, nápoje a tyčinky) obsahující živiny, bylinky, aminokyseliny nebo jiné látky, které mohou mít vliv na tělo

- obvykle dostupné bez lékařského předpisu (zařazeny většinou mezi potraviny)
- určeny k „doplnění“ stravy
- narozdíl od léků neexistuje legální definice, nepodléhají schválení, neexistuje státní kontrola složení

Doplňky stravy a jejich rizika

Obsahovat zakázanou látku

Být během výrobního procesu kontaminovány zakázanou látkou

Obsahovat složky, které jsou pojmenovány jinak, než je uvedeno v Seznamu zakázaných látek a metod

**Doplňky
mohou**

Činit prohlášení jako „schválené společností WADA“ nebo „bezpečné pro sportovce“

Vyřadit některé přísady z jejich štítků

Být prodávány jako padělané produkty přes internet

Doplňky stravy a jejich rizika

WADA ani ADVČR nevydává žádné certifikáty garantující čistotu daného doplňku stravy – testy si (ne)dělají výrobci sami.

Doporučení k eliminaci rizika

- Opravdu potřebuji užívat DS?
- Kupujte DS od známých (evropských) výrobců a dodavatelů, kteří se spojují s vrcholovými sportovci či sportovními svazy
- Uchovejte si doklad o nákupu
- Ved'te si záznamy, kdy a v jakém množství jste DS užili
- Zkontrolujte si daný výrobek na [Kolínském seznamu](#) (pouze některé DS)
- (Vyžádejte si prohlášení výrobce, že daný DS neobsahuje zakázanou látku)
- (Nechte si DS otestovat – finance? šarže?)

Nejrizikovější doplňky stravy

- **Cokoliv, co slibuje zvýšení výkonu**
- Spalovače tuků – častý výskyt zakázaných stimulantů (DMAA*, fenetylamin)
- Předtréninkovky (pre-workout, předtréninkové pumpy) – zakázané stimulanty
- Kreatin – častá kontaminace stimulanty nebo i AAS
- DS obsahující CBD – často kontaminace THC
- DS obsahující extrakt z kotvičníku – časté přidávání zakázaných hormonálních látek pro podporu tvorby testosteronu
- SARMS, AICAR, GW1516 – látky neschválené k lidskému užití, ve fázi klinického/ předklinického výzkumu – velmi nebezpečné, nejasné vedlejší účinky

*DMAA (1,3-dimetylamylamin, 1,4-dimetylamylamin, olej z pelargonie, geraniový olej, geranium oil/extract)

TERAPEUTICKÉ VÝJIMKY (TUE)

Terapeutické výjimky

Světový Antidopingový Kodex čl.4.4:

Sportovci, jehož zdravotní stav vyžaduje léčbu s použitím zakázané látky nebo metody, je možné udělit tzv. Terapeutickou výjimku (TUE – Therapeutic Use Exemption).

Řídí se Mezinárodním standardem WADA pro terapeutické výjimky (ISTUE)

KOHO POŽÁDAT O UDĚLENÍ TUE

Mezinárodní sportovci – žádají svoji mezinárodní federaci.

Národní sportovci – žádají ADV ČR.

Sportovci účastníci se významné sportovní akce – žádají u organizátora významné akce.

Rekreační sportovci – mohou využít TUE se zpětnou platností po pozitivním nálezu.

Terapeutické výjimky

Sportovec, který z Terapeutických důvodů potřebuje použít Zakázanou látku nebo Zakázanou metodu, musí před Použitím nebo Držením zakázané látky nebo metody požádat o TUE, pokud není Sportovec oprávněn požádat o TUE se zpětnou platností podle článku 4.1. V obou případech musí být splněny podmínky článku 4.2.

4.2 Sportovci může být udělena TUE, pokud (a pouze pokud) může prokázat, při uvážení pravděpodobnosti, že je splněna každá z následujících podmínek

4.2a

Daná Zakázaná látka nebo Zakázaná **metoda je nutná k léčbě diagnostikovaných zdravotních potíží** podložených příslušnými klinickými důkazy.

4.2b

Terapeutické použití Zakázané látky nebo Zakázané metody s **největší pravděpodobností nezpůsobí žádné jiné zvýšení výkonu** sportovce.

4.2c

Zakázaná látka nebo Zakázaná metoda je indikovanou léčbou zdravotních potíží a **neexistuje žádná přijatelná povolená terapeutická alternativa.**

4.2d

Potřeba použití Zakázané látky nebo Zakázané metody **nemůže být následkem dřívějšího Použití (bez TUE) látky nebo metody**, která byla v době takového použití zakázána.

Terapeutické výjimky

Na základě TUE se zpětnou platností může Sportovec požádat o TUE pro Zakázanou látku nebo Zakázanou metodu poté, co dotyčnou látku nebo metodu užil nebo měl v držení. Sportovec může o TUE požádat se zpětnou platností (musí však stále splňovat podmínky článku 4.2), pokud platí některá z následujících výjimek:

4.1a

Nastala **potřeba neodkladné léčby nebo léčby akutního zdravotního stavu.**

4.1b

Kvůli výjimečným okolnostem **nebyl dostatek času či příležitosti, aby sportovec podal žádost o TUE.**

4.1c

Z důvodu upřednostňování určitých sportů na národní úrovni **Národní antidopingová organizace sportovce nepovolila ani nepožadovala, aby sportovec požádal o potenciální TUE.**

4.1d

Pokud se **Antidopingová organizace rozhodne odebrat vzorek od sportovce, který není sportovcem mezinárodní nebo národní úrovně, a který z terapeutických důvodů používá Zakázanou látku nebo metodu.**

4.1e

Sportovec použil mimo soutěž z terapeutických důvodů Zakázanou látku, která je zakázána pouze při soutěži.

Terapeutické výjimky

CO SI ZAPAMATOVAT

Existují určité podmínky, které musí být splněny k udělení TUE.

Mezinárodní sportovci – žádají svoji mezinárodní federaci, **Národní sportovci** – žádají ADV ČR, **Rekreační sportovci** – mohou využít retroaktivní výjimky po pozitivním nálezu.

Každá TUE má omezenou dobu platnosti. Pokud bude Sportovec potřebovat i nadále používat Zakázanou látku nebo Zakázanou metodu po skončení platnosti TUE, musí si podat žádost o novou TUE před uplynutím doby platnosti TUE.

Žádost je třeba odeslat spolu s požadovanou lékařskou dokumentací.

POSTIH ZA DOPING

Postih za doping

Oproti minulým verzím se více přihlíží k úmyslu dopovat

= Cílem je důsledněji potrestat sportovce, kteří dopovali úmyslně

Větší variabilita sankcí, složité posuzování jednotlivých případů, vyšší nároky na disciplinární komise

Okolnosti, které umožňují uložení kratší doby zákazu činnosti návyková látka, specifické látky, kontaminované produkty, chráněné osoby (děti), rekreační sportovci

Přetěžující okolnosti – mnohonásobné porušení pravidel, závažnost porušení

Postih za doping – sportovec

Možné důsledky

- **Diskvalifikace výsledků**
- **Zákaz činnosti** - základní sazba za první porušení je 2-4 roky
- Propadnutí prize-money
- Finanční důsledky (úhrada nákladů druhé straně, finanční sankce – výjimečné)
- Status „černé ovce“ během zákazu činnosti (zákaz účastnit se téměř jakékoliv sportovní činnosti v jakékoliv roli, odepření finanční podpory)
- Zveřejnění sankcí

Postih za doping – týmy, štafety

Kolektivní sport = sport, kde je umožněno střídání během zápasu/soutěže

- Více než dva členové týmu poruší AD pravidla v průběhu Akce → řídící orgán Akce udělí týmu přiměřenou sankci (např. ztrátu bodů, diskvalifikaci ze Soutěže nebo Akce nebo jinou sankci) – např. 3 hokejisté jednoho týmu dopovali během sezóny Extraligy, vedení Extraligy může rozhodnout o odečtu bodů danému týmu).

Sporty, které nejsou kolektivními sporty, ale kdy se ocenění předává sportovním týmům (např. tandem, štafeta, osmiveslice apod.)

- K diskvalifikaci stačí, aby dopoval 1 člen týmu/štafety – např. 1 biatlonistka ve štafetě dopovala, celé štafeta bude odebrána medaile.

Postih za doping – svaz

- Při prokázaném porušení antidopingového pravidla reprezentantem ČR bude sportovní **svaz postihován ve smyslu ustanovení Zásad pro snižování státní dotace sportovním svazům při zjištěném pozitivním dopingovém nálezu reprezentantů.**
- Stejným předpisem se řídí postih sportovního svazu při jakémkoliv porušení ustanovení Světového antidopingového Kodexu.

Postih za doping – doprovodný personál sportovce

Možné důsledky

- **Zákaz činnosti** - základní sazba za první porušení je 2-4 roky
- Status „černé ovce“ během zákazu činnosti (zákaz účastnit se téměř jakékoliv sportovní činnosti v jakékoliv roli) – pozor na **Zakázané spolčování** (čl. 2.10 Kodexu - sportovec může být potrestán, pokud spolupracuje s někým, o kom ví, že má zákaz činnosti)
- Zveřejnění sankcí

Pokud dojde ze strany doprovodného personálu sportovce k jednání souvisejícím s dopingem, které ale nenaplní podstatu porušení Kodexu, mělo by být takové jednání řešeno jako disciplinární přestupek (př.: nedbalost, která zaviní pozitivní test sportovce atd.).

SOUČASNÝ STAV BOJE PROTI DOPINGU

Současný stav boje proti dopingu

- **Vysoké nároky na sportovce** – princip striktní odpovědnosti, zásahy do soukromí, často těžká důkazní pozice (prokázání nedbalosti)
- **Technologie** k efektivnímu odhalování přítomnosti zakázaných látek v těle sportovce (zvláštní důraz na androgenní anabolické steroidy)
- Zavádění **metody suché kapky krve** – méně invazivní pro sportovce + větší životnost vzorku
- Pro odhalení úmyslného dopingů jsou efektivnější **mimosoutěžní odběry**
- **Biologický pas sportovce** jako nástroj k odhalení systematického používání zakázaných metod (krevní doping)
- Pro odhalení **systematického dopingů** často nutný whistleblower a následná spolupráce s kriminalisty (odposlechy, sledování, zajištění důkazů, zásah)
- **Výzvy do budoucna:** genový doping, vzdělávání, poradna pro sportovce a ASP, aplikace na zakázané léky

DĚKUJI ZA POZORNOST

Antidopingový výbor ČR

IG @antidoping_cz FB @antidoping_cz

WEB www.antidoping.cz

Světová antidopingová agentura (WADA)

WEB www.wada-ama.org

Pomozte nám zlepšit úroveň školení